

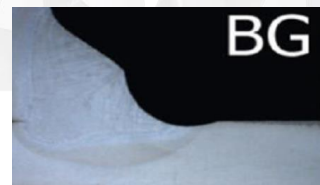
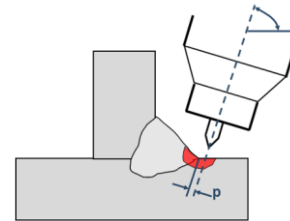
Öka utmattningslivslängden på svetsade konstruktioner med hjälp av efterbehandling

Alexander Lundstjälk

Alexander.lundstjalk@swerim.se

Bakgrund

- Det finns flera efterbehandlingsmetoder för svetsförband som ger stor livslängdsökning för utmattningsbelastade konstruktioner:
- HFMI (High Frequency Mechanical Impact)
- TIG-återuppsmältning av svetsens fattningskant
- Slipning av svetsens fattningskant (Burr Grinding)

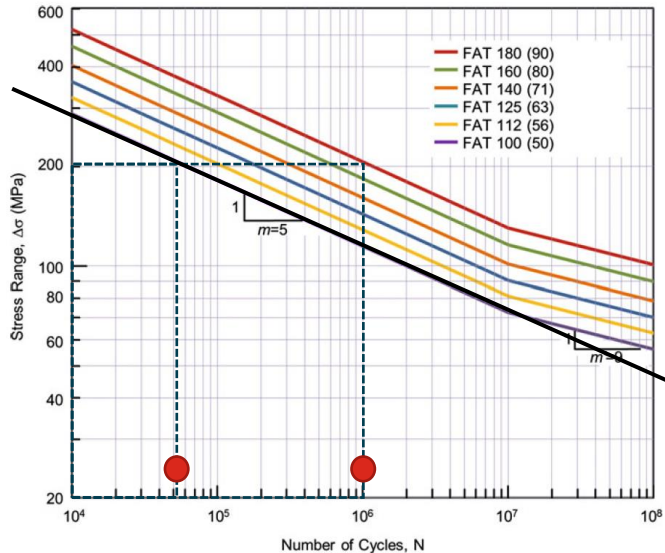
Fördelar med respektive efterbehandlingsmetod

Metod	Avlägsnar "defekter"	Minskar spänningskonc.	Ökar ythårheten	Bygger in tryckspänningar
Slipning (BG)	X	X		
TIG-behandling	X	X	X	
HFMI (UIT / PIT)	X	X	X	X

Möjliga ökningar i FAT-klasser med efterbehandling

HFMI: ökning med (5 steg ursprungligen, men revidering 2016 till en trappa med koppling till grundmaterialets hållfasthet) 4-8 steg

HFMI As-welded

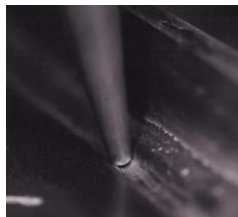
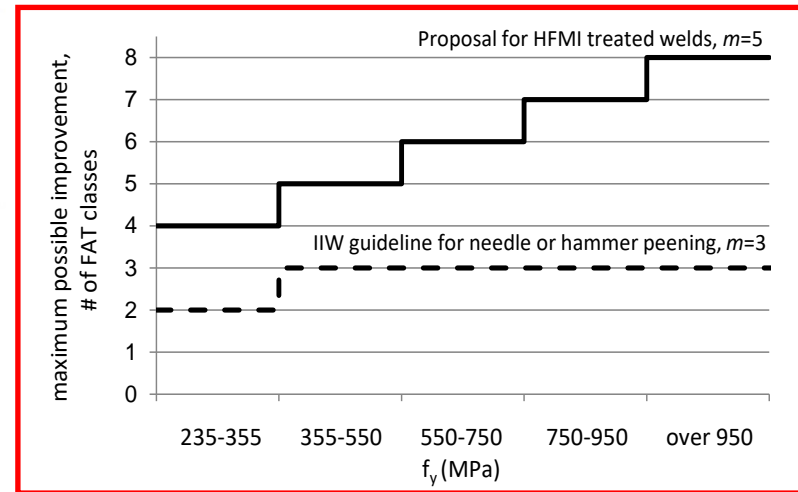
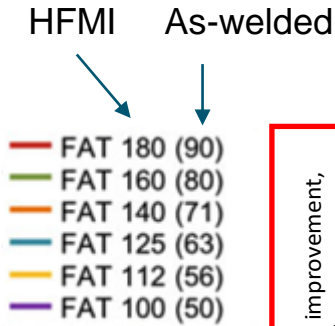
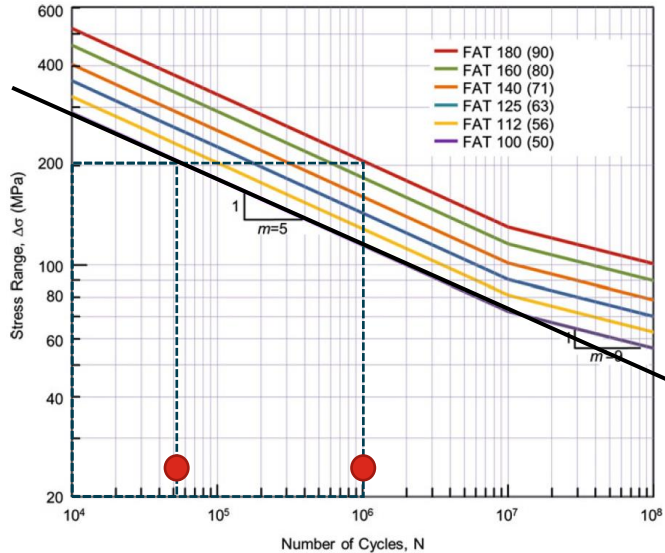
- FAT 180 (90)
- FAT 160 (80)
- FAT 140 (71)
- FAT 125 (63)
- FAT 112 (56)
- FAT 100 (50)

P. J. Haagenen and S. J. Maddox IIW
Recommendations on Post Weld
Fatigue Life Improvement of Steel
and Aluminium Structures, 2010

Möjliga ökningar i FAT-klasser med efterbehandling

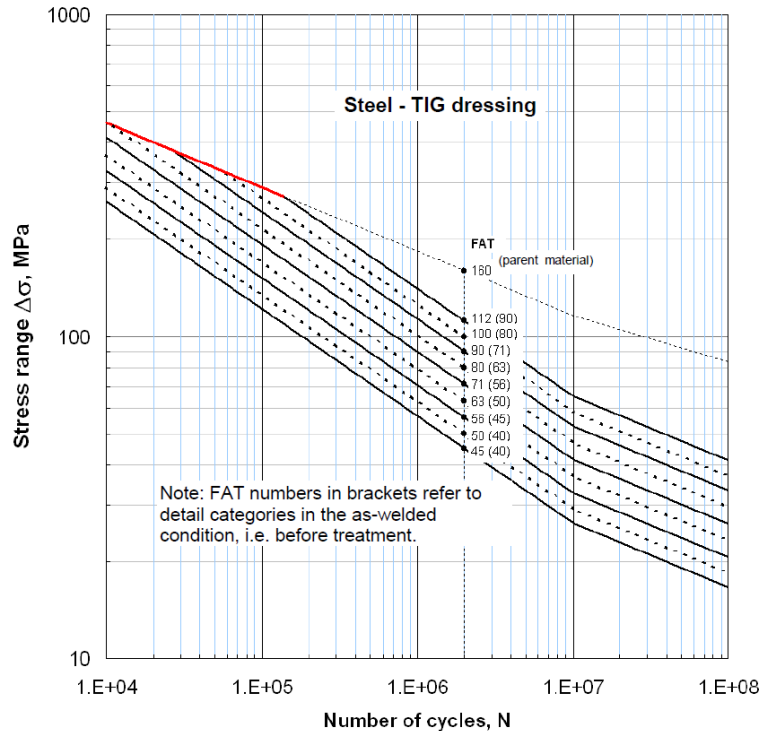
HFMI: ökning med (5 steg ursprungligen, men revidering 2016 till en trappa med koppling till grundmaterialets hållfasthet) 4-8 steg

P. J. Haagenen and S. J. Maddox IIW
 Recommendations on Post Weld
 Fatigue Life Improvement of Steel
 and Aluminium Structures, 2010

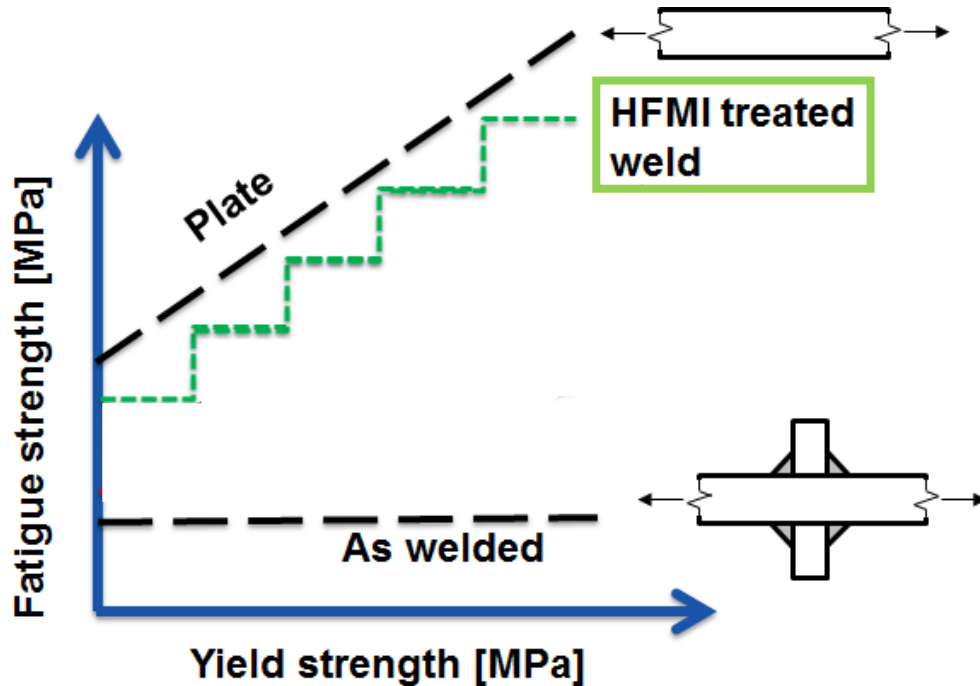
Möjliga ökningar i FAT-klasser med efterbehandling

TIG & Slipning: ökning med 2 steg i FAT klass

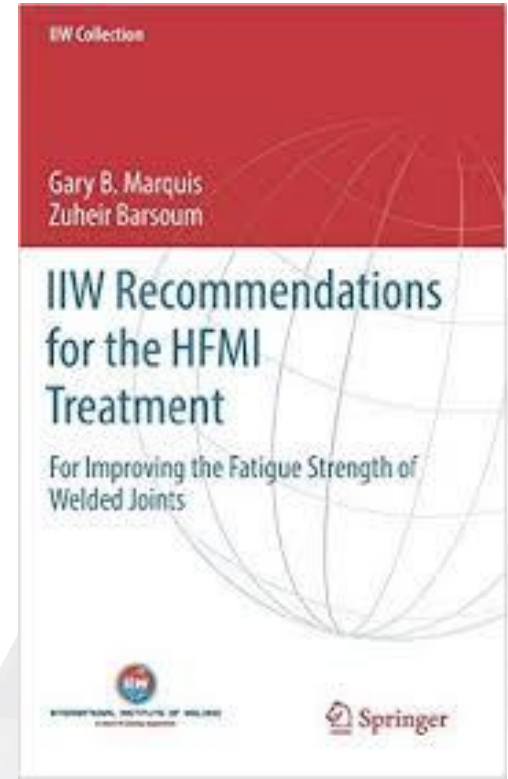

Det unika med en HFMI-behandling

- Höghållfasta stål av alla slag kan nyttjas mer i utmattningsbelastade konstruktioner
- Utmattningståligheten ökar med sträckgränsen i grundmaterialet, även för svetsförband!

Modifierad illustrativ graf

Exempel på utrustningar inom HFMI-området (High Frequency Mechanical Impact)

SWERIM

Dessa tekniker hamrar och plasticerar ytan, bygger in tryckspänningar och en större radieövergång till svetsen

- ultrasonic impact treatment (*UIT*)
- ultrasonic peening (*UP*)
- ultrasonic peening treatment (*UPT*)
- ultrasonic needle peening (*UNP*)
- pneumatic impact treatment (*PIT*)
- high frequency impact treatment (*HiFIT*)

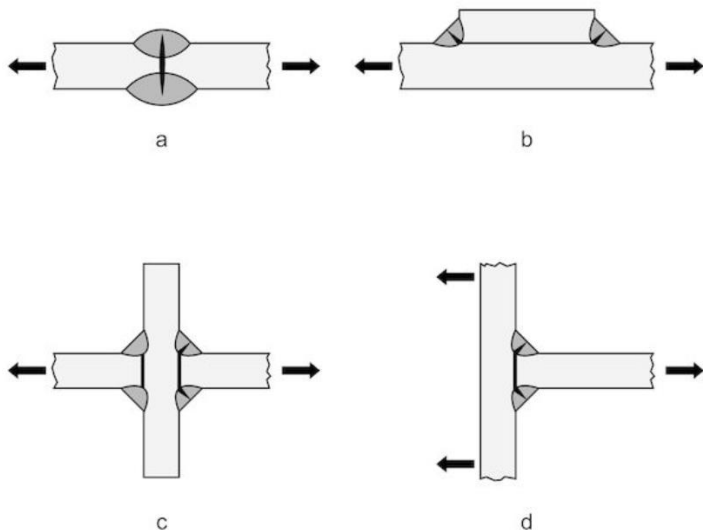

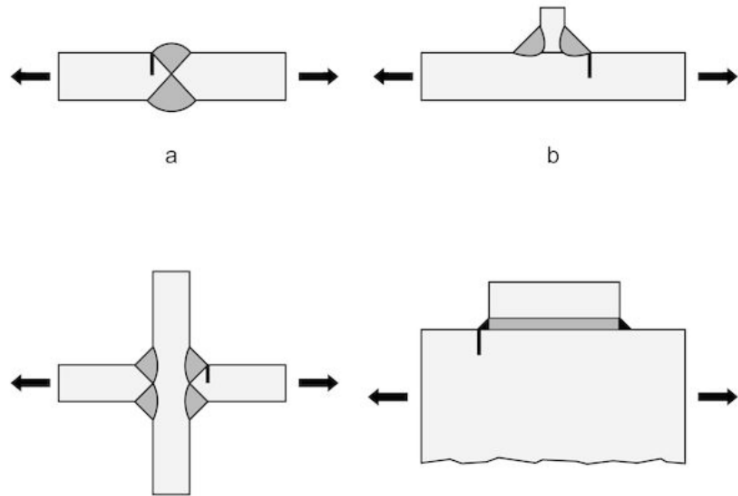
Lämplighet för HFMI

- Undvik HFMI där rotspricka kan starta (HFMI ger ingen nytta i vänster bild nedan)
- Undvik HFMI där väldigt höga lastnivåer kan uppstå i utmattningsbelastningen (nära sträckgränsen)
- Undvik HFMI där drifttemperaturen är hög (sämre nytta riskeras, men det finns fall som lyckats)
- Se till att utbildad personal applicerar teknikerna (som alltid)

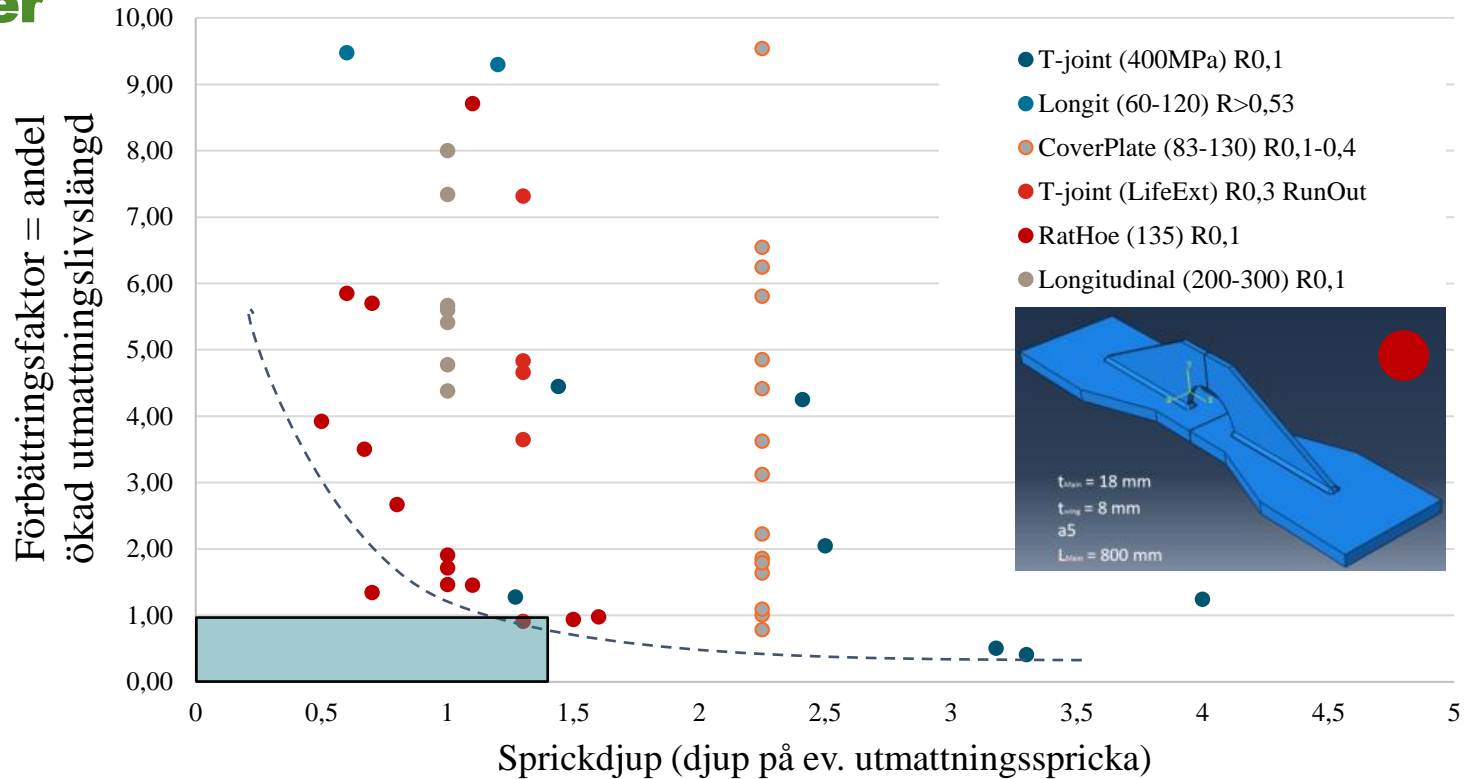
Ej lämpliga fall

Lämpliga fall

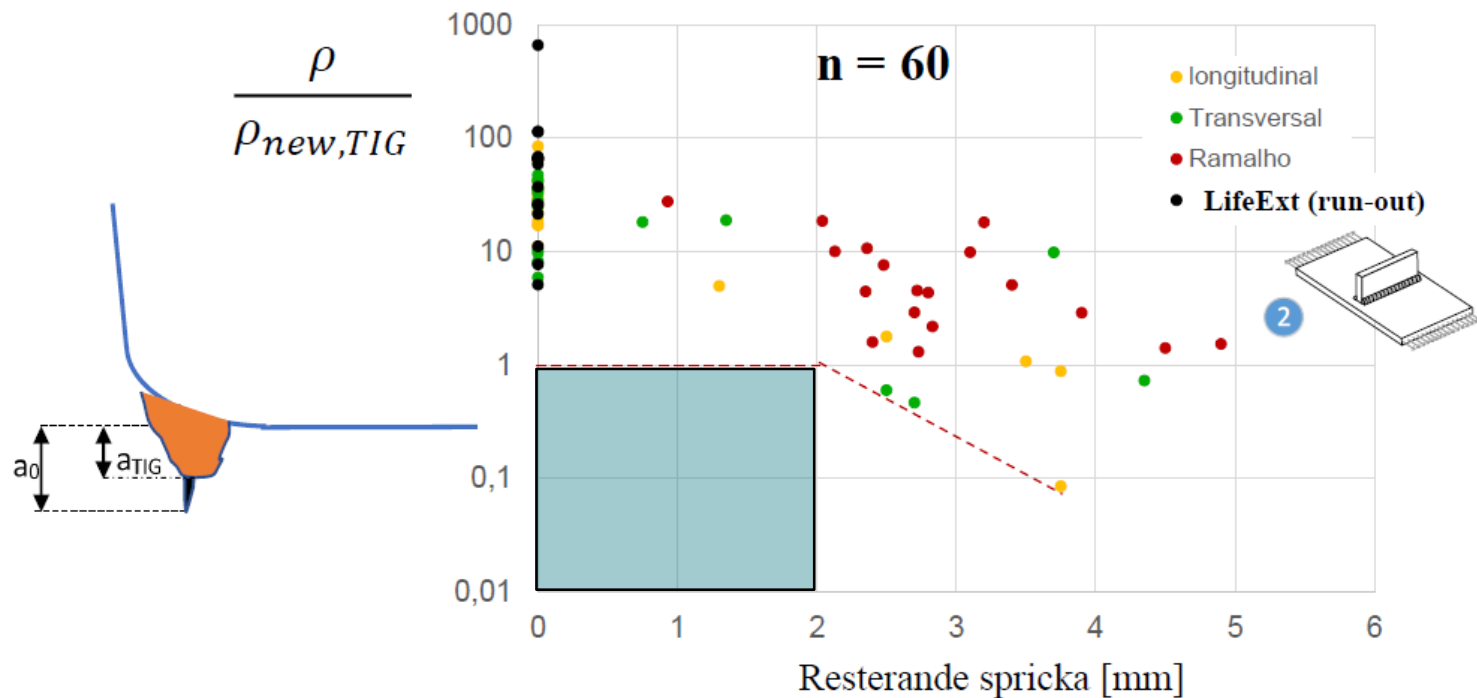

LIFEEXT resultat för HFMI-behandling av för-utmattade prover

HFMI behandling ger en livslängdökning motsvarande en **ny** HFMI-behandlad detalj, även med en befintlig spricka upp till ca 1,5 mm genom plåttjocklek

LIFEEXT resultat för TIG-behandling av för-utmattade prover

TIG behandling ger en livslängdökning motsvarande en ny TIG-behandlad detalj, även med en resterande spricka upp till 2 mm djup

LifeExt2 Implementation

LifeExt-2-Implementation ska nu implementera teknikerna genom att HFMI-behandla en befintlig bro i Sundsvall – en del i upprustning. För att nå dit krävs arbete med:

- Regelverk – utveckla TRVs regelverk för att möjliggöra implementering, samt procedurer.
- Utbildning – utvecklas i samarbete med bl.a. SvK för att säkerställa kvalificerade utförare.
- Utveckla metodik för prediktering av livslängdsökning genom vidare studier på tillåtna sprickdjup, samt hur kan man upptäcka sprickorna med ny oförstörande provningsteknik.

**INFRA
SWEDEN 2030**

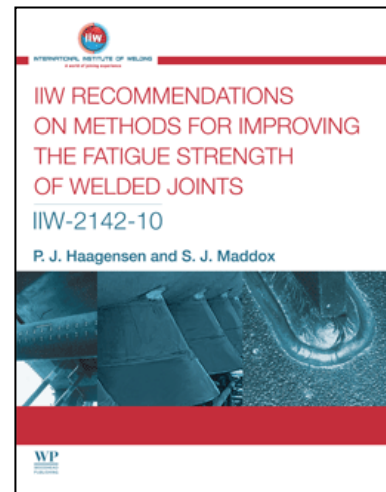
Automation / Robotisering av metoderna

- Dessa efterbehandlingsmetoder är av stort intresse att kunna tillämpa i vår tillverkningsindustri men robotisering av metoderna är då bra att ha möjlighet till.
- Vinnova-FFI finansierar projektet MIDWEST där flera teknikföretag, leverantörer och slutanvändare tillsammans med högskolor, robotcenter och institut samarbetar för att utveckla automation av metoderna. Winterias teknik är en hörnsten i detta projekt (att kunna hitta och följa fattningskanten noga)
- MÅL: robotiserade lösningar ska utvecklas för TIG, HFMI, Slipning (BG) med adaptiv robotbana.
- Projektet avslutas i Nov. 2023. Bra resultat utlovas i slutkonf. (återkommer om datum & tid)

Regelverksuppdatering – exempel

Regelverken måste ha tagit in efterbehandlingsmetoderna så de får tillämpas, detta har delvis skett för HFMI, mycket mer data, mer detaljutformningar och fler ståltypen kommer in de närmaste åren.

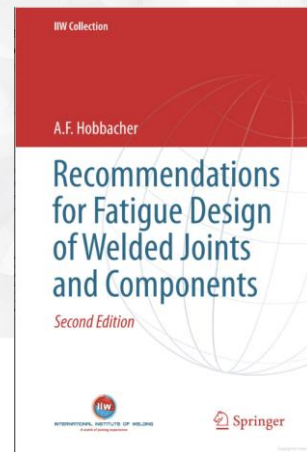
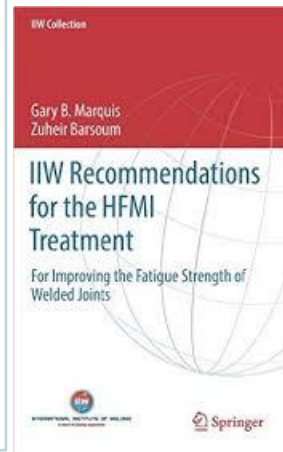

TRAFIKVERKET

KRAV
TRVINFRA-00331
 Version 2.0
 Publiceringsdatum 2023-01-11
 Konfidentialitetsnivå Ej känslig

Bro

Bro och broliknande konstruktion, Bärighetsberäkning

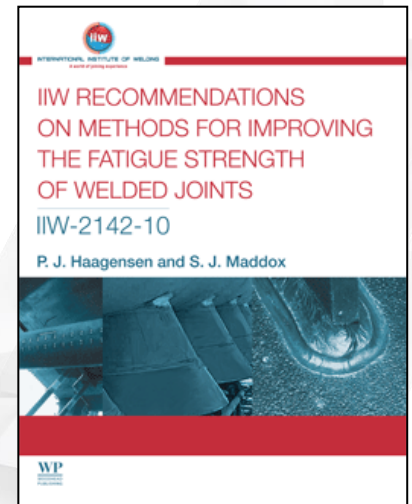
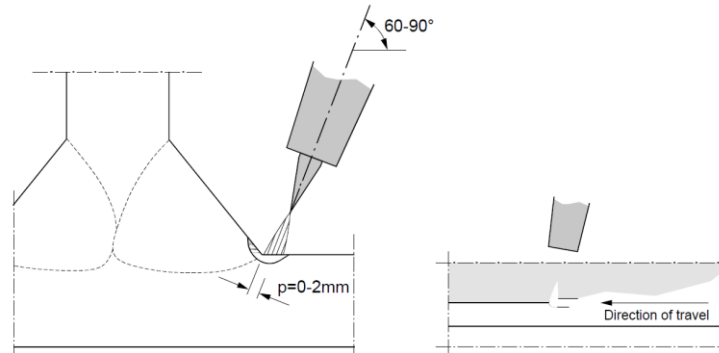
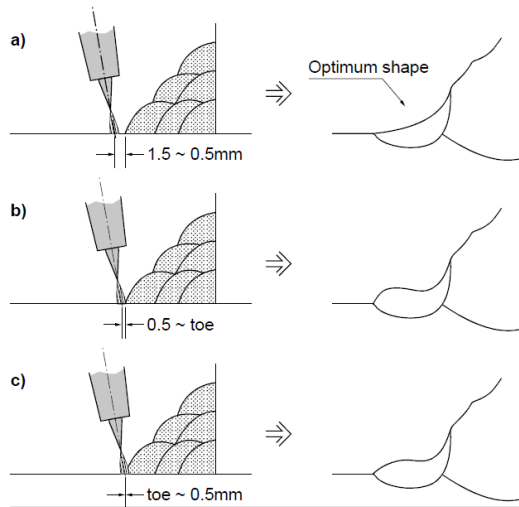

Frågor?

TIG-behandling

- Att nå en större radieövergång
- Behandlingen bör ske med anpassning till lokal geometri för svetsråge och svetstå (se IIW:s rekommendationer nedan)

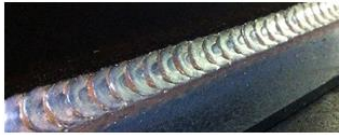

Laserscanningens möjligheter

- Förbättrad kvalitetskontroll – möjliggör högre svetskvalitet
- Svetsklassbedömning
- Avancerad processtyrning

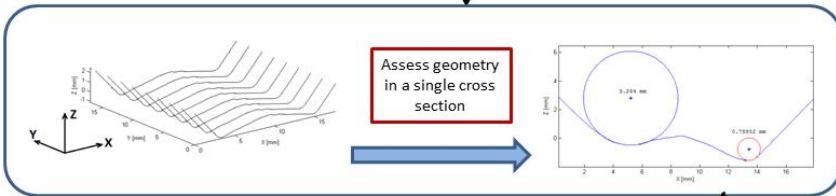

Input

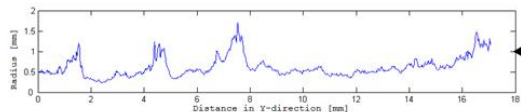

Scan the weld bead surface

Algorithm

Output

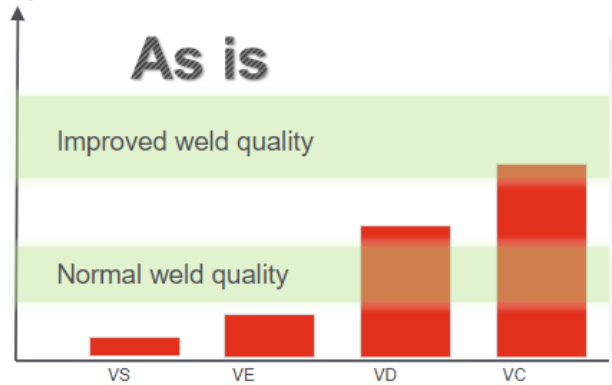

Geometry along weld bead

Källa: Eric Lindgren, Wintertia

Effort and skill to fulfill Weld requirements

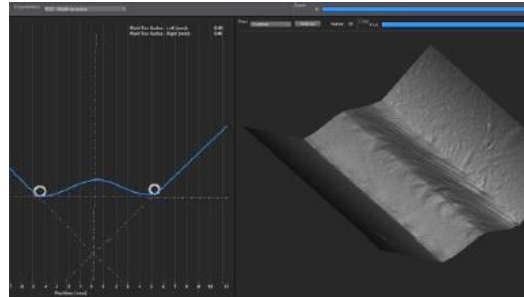
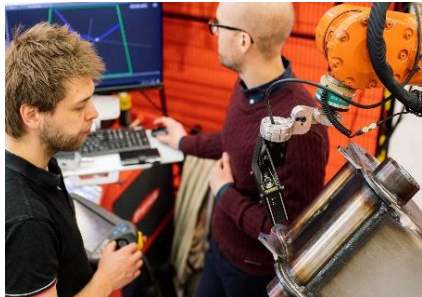
As is

Källa: Erik Åstrand, VCE

Robotiserat och Handhållet system: Scanning ger opartisk bedömning av kvalitet & detaljerad info

SWERIM

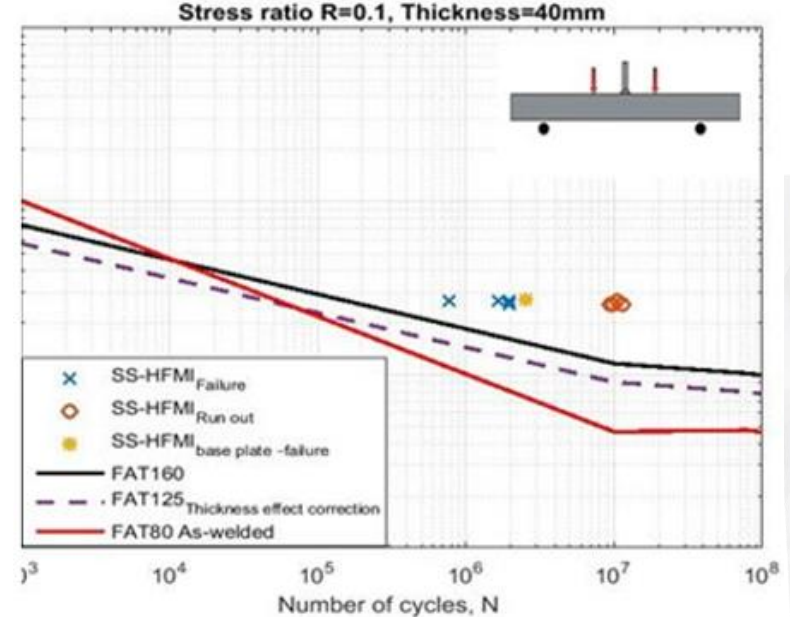
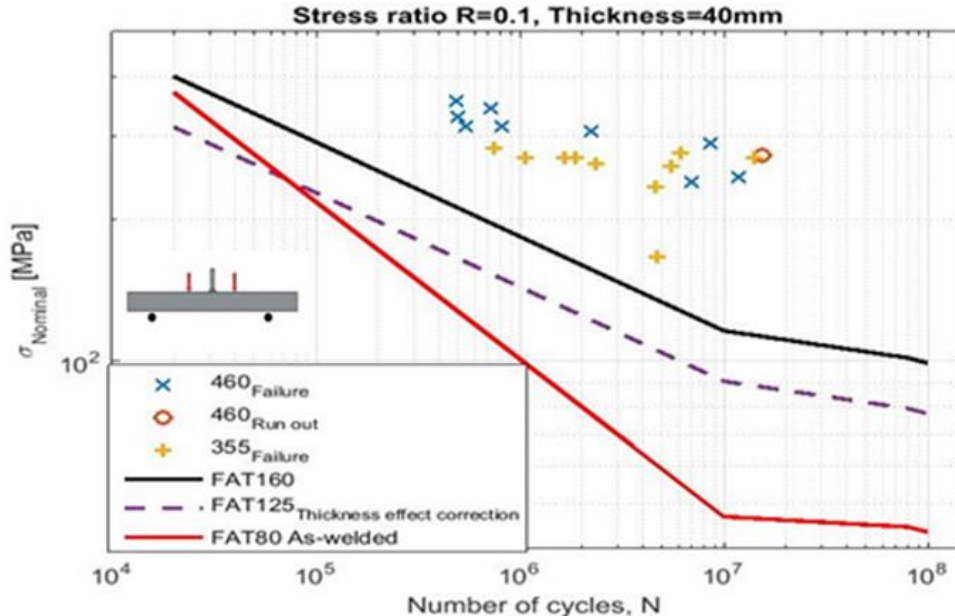
Handheld weld quality scanner - Wintaria FLEX

HFMI-data från INNODEFAB – 40 mm plåt med svetsad förstyrning som HFMI-behandlats: 355 & 460-stål samt LDX2101

Notera datautfallet i förhållande till FAT 160 (svart linje) som ofta representerar osvetsat grundmaterial

355 & 460 C-Mn stål

LDX 2101 rostfritt stål

HFMI- och TIG-efterbehandling kan även göras för livslängdsökning av befintliga konstruktioner !

